

NULÄGE, MÅL och ÅTGÄRDER

Mål och åtgärder anges med fet kursiv stil.

Se också generella rekommendationer för alla kommunalar på sidan 90.

- *Kommundelen ska ges stöd och möjligheter att bibehålla sin självständiga industriella tradition men med utrymme att utvecklas som en vackert belägen och dynamisk tätort med tillhörande landsbygd*

Befolkning och bostäder

Befolkningen i kommunal Bankeryd uppgick år 2000 till ca 8 150 personer i drygt 3 100 hushåll, ca 7% av kommunens totala befolkning. Kommundelen har en "hel livsmiljö" med bostäder, arbetsplatser, service, skolor, fritidsaktiviteter, närströvsområden, etc.

Efter flera års stagnation med nedgång i befolkningsutvecklingen och antal arbetstillfällen i kommundelen så byggs det nytt i Bankeryd. Vissa mindre kompletteringar av centralt belägna bostadshus har gjorts. Byggandet av flerbostadshus på Klosters f.d. industriområde pågår, liksom på Torps Ångar där man bygger ekologiskt anpassade grupphus och friliggande småhus. Torp är det största utbyggnadsområdet för bostäder i kommundelen.

- *Flera små förtätningar och kompletteringar förutsätts inom Trånghalla/Berghalla*

- *Huvuddelen av Horstors gårde föreslås som nytt bostadsområde*

- *Kommunen är emot en större exploatering på fastigheterna Horstorp 1:2 och 1:3 norr om Ebbarpvågen men anser att en mindre komplettering kan vara rimlig*

- *Kommunen avstyrker önskemålet om mer omfattande villabyggnation på Torps gård liksom ytterligare byggnation vid Sjöåkra*

Sysselsättning, näringsliv och verksamheter

Bankeryd är en relativt blomstrande småindustriort och Sveriges centrum för penseltillverkning.

Verksamheterna i Bankeryd är förlagda till tre huvudområden, nämligen Sjöåkra, Backamo (Domsandsvägen-Mekanikervägen) och Tallvägen. Några verksamheter förekommer också i Prinseryd.

Brist på mark för nya industrier i Bankeryd har länge varit ett problem trots obebyggd mark inom befintliga industriområden. Några större utbyggnadsmöjligheter förutom Junetomten finns inte i eller i anslutning till tätorten.

- *Kommunen avstyrker lokalisering av nya verksamheter till Månseryd*

- *Vid Horstorp reserveras två mindre områden på vardera sidan om järnvägen. Det norra området avses för icke störande verksamheter som skydd mot den nya bostadsbebyggelsen*

- *En omlokalisering av nuvarande industrier längs Sjöåkravägen, så att tung trafik inte behöver passera centrum och skolor, är inte möjligt annat än på mycket lång sikt*

Kommersiell och samhällsservice

Bankeryds centrum erbjuder en mycket bra grundservice med två större dagligvarubutiker samt ett antal andra affärer. Dagligvarubutikerna står för drygt 75 % av omsättningen i centrum och köptroheten för dessa butiker är mycket hög. Centrum innehåller post, bank, apotek och vårdcentral med folktandvård. Centrum upplevs dock som ostrukturerat och utspritt. En stor del av centrumområdet domineras av gator och parkeringsytor. Kommunen har nyligen genomfört en centrumförymelse genom bl a ombyggnaden av torget.

- *Arbetet för att skapa ett bättre fungerande och attraktivt centrum kommer att fortsätta*

Närservice: Närbutik finns i Trånghalla samt på Gröna Ångar och Backamo, som också har en kiosk och två bensinstationer med begränsat livsmedelsutbud. Förutom Svenska kyrkan vid Prinseryd och i Trånghalla samt församlingshem i Prinsfors har både Svenska Alliansmis-

sionen och Pingstförsamlingen kyrkolokaler i Bankeryd. Sjöåkra kursgård erbjuder både kurslokaler och övernattningsmöjligheter. KFUMs gård vid Vidablick är lämplig för lägerverksamhet.

Vatten och avlopp: Kommunens huvudvattenverk Häggeberg finns inom kommundelen. Diskussioner om utvecklings- och investeringsbehov för att trygga kommunens framtida vattenförsörjning pågår.

Bankeryds reningsverk har idag sitt utsläpp av behandlat avloppsvatten till Lillån vilket bl.a. genererar en del lukt.

Annan samhällsservice: En sortergård finns på Tallvägen och en återvinningsstation har byggts vid Torpleden. Deltidssbrandkår finns. En mindre utbyggnad av fjärrvärmen har skett i anslutning till centrum.

- *Kommunen, genom Jönköping Energi, kommer att arbeta för fortsatt utbyggnad av fjärrvärmenätet i den mån det kan genomföras ekonomiskt*

Skola, vård och omsorg

Alla förskolor och skolor i kommundelen är mycket trångbodda.

Skolor: Det finns tre skolor i kommundelen - Nyarpsskolan, Attarpsskolan och Kyrkskolan. Nya lokaler har tillkommit vid Attarpsskolan och Nyarpsskolan är under ombyggnad.

Barnomsorg: Fritidshem finns i Nyarpsskolan, Attarpsskolan och Kyrkskolan. Inom kommundelen finns följande förskolor: Björkängens förskola, Bågslytten I och II förskola, Nyckelpigans förskola, Trånghalla I och II förskola samt Blåsippan vid Strandängen. Provisoriska förskoleavdelningar finns inom centrumhuset p.g.a. större efterfrågan än beräknat.

- *En tillbyggnad vid Björkängens förskola med två nya förskoleavdelningar beräknas stå klar augusti 2002*

- *En ny förskola planeras i samband med nybyggnation på Torp*

Äldreomsorg: Äldreboende finns på Ekåsen. Anläggningen har nyligen byggts ut.

Specialvård: Gruppboende för funktionshindrade finns på Torp.

Kultur- och fritidsaktiviteter

Bibliotek finns i Attarpsskolan och behov av utbyggnad föreligger inom en snar framtid. Bankeryds hembygds- gård ligger vid kyrkan.

Bankeryd erbjuder fina närströvsområden där bl.a. Vidablicksskogen är en viktig tillgång. Skidbacke och motions-spår finns vid Torp-Nyarp. Fotbollsplaner, bandyplan och tennisplan med utomhusbanor finns vid Furuviks idrottsplats. Handboll och basket spelas i Attarpsskolans idrottsplan. Behov finns för en utvidgning av sporthallen. Tempererat utomhusbad finns vid Attarp. Badplats och båthamn med segelsällskap finns vid Domsand.

Kommundelen erbjuder ett rikt föreningsliv. Fritid Jönköping bedriver verksamhet i Attarpsgården med inriktning på barn och ungdomar. Förenings- och församlingslokaler finns bl.a. hos de kyrkliga församlingarna och bedöms täcka dagens behov. Nya samlingslokaler i Bankeryd och Trånghalla för bl.a. ungdomar är önskvärt men f.n. saknas det både medel och lämpliga lediga lokaler för sådant.

- *Utveckling av ytterligare fritidsaktiviteter i Bankeryd måste lämnas till ideella krafter*

- *Skjutbanan vid Vidablick bör på sikt omlokaliseras men måste invänta färdigställandet av ett lämpligt alternativ. Genom beslut är skytteverksamheten begränsad till 100 m.*

Fritidsbebyggelse

Den koncentrerade fritidsbebyggelsen i södra Berghalla håller på att omvandlas till permanentbostäder.

- *En detaljplan ska upprättas i Berghalla för området längs Sjöåkravägen för att möjliggöra en omvandling till permanentboende*

- *För den södra delen av Berghalla vid Sjöbovägen och Utsiktavägen, som har en gällande avstyckningsplan från 1937, kan en omvandling accepteras utan ny planläggning under förutsättning att fastigheterna ansluts till VA-nätet*

- *För fritidshuset vid Vätterstranden vid Granbäck och strax väster om Kortebovägen medges ingen tillbyggnad på grund av det tätortsnära läget*

- *Tubbarp utgör ett område med koncentrerad fritidsbebyggelse som ska bevaras som ett sådant. Bruttoarean för huvudbyggnaden får därför inte överstiga 70 m²*

- *Upprättande av områdesbestämmelser eller ny detaljplan aktualiseras vid Tubbarp i samband med bygglovansökningar som överskrider riktlinjerna för tillåten bruttoarea*

Friluftsliv, natur- och kulturmiljö

Kommundelen bjuder på en varierad natur. En grönstrukturplan har tagits fram för Bankeryd. Planen är bl.a. rådgivande vad gäller användning och uppgrustning av tätortens grönområden.

- *Horstorpsskogen vid Vidablick är ett betydelsefullt friluftsområde som ska bevaras, och inte utnyttjas för ytterligare bebyggelse*

Några andra särskilt betydelsefulla närströvsområden som också har naturvärden inom Bankeryds kommunal är området längs Vättern mellan Tjuvanabben och Sjöåkra, branten mellan Torp och Trånghalla samt Granbäcksskogen.

- *Vid Labbarp och Målskog finns en ridanläggning och många hästgårdar och området är därför ett betydelsefullt aktivitetsområde och bör bevaras som sådant*

Viktiga naturområden inom tätorten är t ex området kring Attarpsdammen och det centrala parkområdet som går genom Torp.

Genom Bankeryd rinner både Lillån och Domneån. Rivningen av Sjöåkradammen har gett nya möjligheter.

- *Kommunen föreslår att miljön kring Lillån ska göras mer tillgänglig så att den blir en intressant del av samhället. Längs Lillåns södra sida bör en stig iordningställas.*

Granbäcksskogen, som har stora naturvärden, består till stor del av ekskog, en skogstyp som är karaktäristisk i sluttningarna i landskapet kring Vättern. Även bergsbranterna och bäckarna är värdefulla naturmiljöer. Området ligger bostadsnära och har därför ett stort friluftsvärde.

- *Kommunen har för avsikt att inventera och utreda Granbäcksskogen med avseende på naturreservatsbildning. Flera skäl talar för att den långsiktiga målsättningen för området ska betecknas som natur- och friluftsområde och att området får en skötselplan som värnar om ett sammanhängande ädellövskogsområde i sluttningen mot Vättern.*

- *Området vid Granbäcksgård ska bevaras oexploaterat som jordbruksmark med fri utsikt över Vättern*

- *Den vackra Bankerydsdalen ska förbli oexploaterad jordbruksmark*

Vid Domneådammen finns ett fågelskyddsområde med tillträdesförbud under våren och sommaren.

Vid Bankeryds kyrka och hembygds gård finns en kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Där finns också en prästgård, två skolhus, ett f.d. ålderdomshem och jordbruksegendomen Backen Västergård.

- *För att kulturmiljön ska kunna bevaras krävs stor restriktivitet mot förändringar av byggnader med ursprunglig karaktär och anpassningskrav på eventuellt tillkommande bebyggelse*

Granbäcks gård och Månseryds gård har också kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som ställer hänsynskrav. Trånghalla villaområde kring Ulvsbostigen har en bebyggelse av stora trävillor från början av 1900-talet omgivna av stora tomter i starkt kuperad terräng intill Vättern.

Både på landsbygden och i tätorten finns ytterligare enskilda byggnader av stort bevarandevärde som kräver omsorg vid ombyggnader och hänsyn vid förändringar i omgivningen. Dessa finns redovisade i kommunens kulturminnesvårdsprogram antaget 1989.

I länsstyrelsens publikation "Kulturhistoriska Industrieländor i Jönköpings län" ingår Bröderna Millers Metallvarufabrik och Domsands Verkstad AB.

Vatten

Kommundelen berör Vättern, Lillån samt Domneån som avvattnar norra delen av Dumme mosse genom en sprickdal vid Klerebo.

Lillån tillhör ett av kommunens mest näringspåverkade vattendrag. Näringshalten är hög även uppströms samhället och reningsverket. Lillån påverkas av behandlat avloppsvatten från Bankeryds reningsverk. Andra verksamheter som idag har utsläpp till Lillån, exempelvis vissa industrier, kommer även fortsättningsvis att använda Lillån som recipient.

● *I villkor från tillsynsmyndigheten kommer liksom tidigare de tillåtna utsläppen att regleras samt föreskrivas vilka reningsåtgärder respektive företag måste vidta*

● *En rad åtgärder behöver vidtas för att minska uttransporten av växtnäringssämnen till Lillån och Vättern*

● *Olika åtgärder behöver vidtas för att minska näringsläckaget från bl.a. jordbruksmarken*

Utrivningen av Sjöåkradammen och återskapandet av en åfåra med strömmande vatten genom det forna dammrådet har inneburit en fri uppvandringsväg för lekande öring från Vättern.

● *Möjligheterna för fisk att ta sig förbi Attarpsdammen behöver ses över. Ytterligare åtgärder behöver göras för att ån och dess närmaste omgivning ska bli en attraktiv miljö för såväl människor, växter och djur.*

● *Regleringen av Domneån och vattenmagasinet Domneådammen/Risbrodammen skapar en konflikt mellan kraft- och naturvårdsintressen som behöver ses över*

Vägar och trafiksäkerhet

Nuläget: Kortebovägen utgör kommundelens pulsåder. Förbifartstrafiken dirigeras via Västerleden.

Stora investeringar har gjorts de senaste åren i Bankeryds väg- och cykelnät i upprustnings- och trafiksäkerhets syfte. Flera enklaver med hastighetsbegränsningar på 30 km/tim har införts. Bostadsområdena Nyarp och Torp med ett omfattande gång- och cykelnät är bland kommunens bättre exempel på trafikseparering.

● *En översiktlig studie ska göras angående en ny väg från Sjöåkravägen till Furuviik, för att avlasta tung trafik från Bankeryds centrum*

● *Utfarten från Klerebovägen till Västerleden bör förbättras för att höja trafiksäkerheten*

● *Vägverket har planer på att åter öppna Habovägen för intern trafik mellan Habo och Bankeryd och därmed avlasta Västerleden*

● *En rondell vid korsningen Kortebovägen-Torpleden är tänkbar om trafikflödena visar att detta behövs*

Trafiksäkerhet: Åtgärder har vidtagits i samband med centrumförnyelsen för att dämpa trafiken. Kommunen har också studerat möjliga lösningar för planskilda korsningar med järnvägen genom Bankeryd.

● *Ytterligare trafikbegränsningar i eller genom centrum anses knappast tänkbart eftersom strängare åtgärder skulle kunna äventyra köptrohet och kundunderlag*

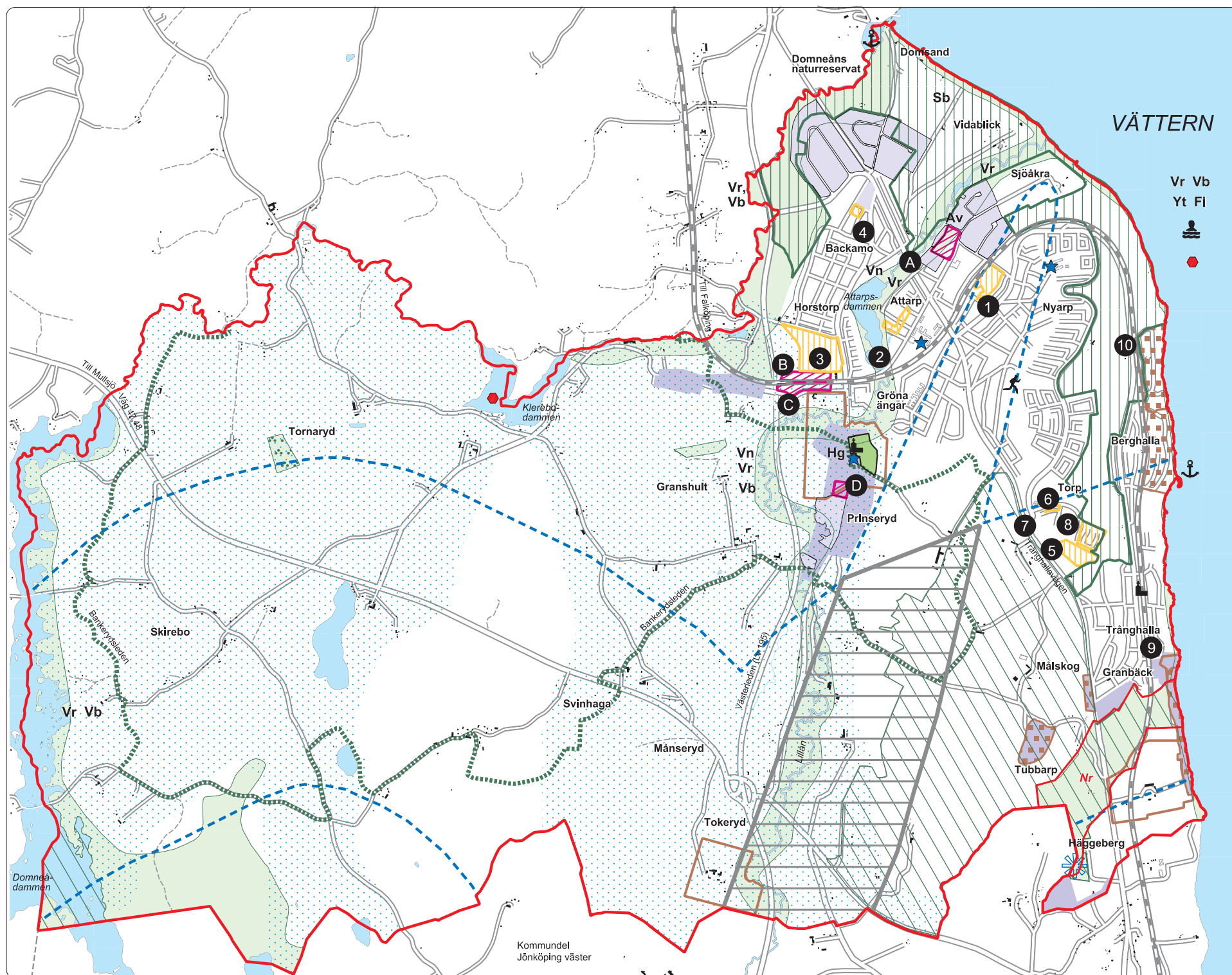
● *Kommunen arbetar tillsammans med Banverket för att reducera antalet plankorsningar över järnvägen*

● *Frågan om en planskild korsning för Björnebergsvägen förbi järnvägen kommer att aktualiseras i samband med utbyggnad av Horstorsområdet*

GC-vägar: En bra cykelväg finns mellan Jönköping och Torp, och mellan Torp och centrum även om det fattas ett avsnitt söder om Vättergatan.

● *Kommunen och Vägverket arbetar för en utbyggnad av följande GC-vägar*

- från Trånghalla till Bankeryd via Sjöåkra
- mellan Målskogsvägen och Kyrkvägen
- längs Björnebergsvägen från kyrkan till Attarpsvägen

Se teckenförklaring efter sidan 152

Kommundel Bankeryd ligger vid gränsen till Habo kommun

● **Kommunen är positiv till att iordningställa en belyst gångstig mellan Torp och Berghalla, när de ekonomiska ramarna tillåter**

● **En förlängning av Ekeforsvägen till Labbarpsvägen anses inte lämplig**

Kollektivtrafik

Kommundelen är välförsedd med busslinjer och trafikeras av tätortslinjerna 26 och 29 samt linje 304 mellan Habo/Mullsjö och Jönköping. Järnvägen trafikeras av Vättertåg.

● **Kollektivtrafiken med bussar mellan Bankeryd/Trånghalla och Jönköping kan komma att förbättras ytterligare i takt med ökat resandeunderlag**

● **Kommunen arbetar för en utveckling av järnvägen och Vättertåg. Fler hållplatser som t.ex. Trånghalla och Kortebo kan komma att provas. Detta förutsätter dock ökad spårkapacitet genom mötesspår/dubbelspår och statliga investeringsmedel.**

Att kunna ta cykeln på tåg eller buss vore bra men Länsstrafiken anser att det begränsade utrymmet gör det praktiskt omöjligt.

● **Bättre cykelparkering vid välskötta hållplatser är en viktig åtgärd som bör kunna tillgodose**

Hälsa och säkerhet

Trafikolyckor: Riskerna för människors liv och hälsa domineras av trafikolyckor. Antalet trafikolyckor beror mycket på trafikintensiteten som tidvis är hög på Lv195 Västerleden.

Farligt gods: Förening av grundvatten och vattentäkter är kanske kommunalens främsta miljörisk, och är direkt kopplat till en allmän ökning av farligt gods transporter på Lv195 och järnvägen. Lv 195 korsar vattendragen Lillån och Domneån som rinner ut i Vättern. Järnvägen löper genom både Trånghalla och Bankeryd och nära skolor, daghem och flerbostadshus. Lv 47/48 samt Lv195 är rekommenderat vägval för transporter av farligt gods.

Naturrisker: Efter försöket att förhindra fortsatt erosion och ras vid Vidablick är kommunen inställd på att naturen måste ha sin gång längs hela Vätterstranden.

Kommunen är medveten om att stormfrekvens och styrka kan komma att öka i framtiden i samband med klimatförändringar. Detta kan komma att öka riskerna för lokala översvämningar och erosion.

Buller: Inflygning till Jönköpings flygplats norrifrån sker direkt över Bankeryd. Koncessionen medger att delar av samhället och även delar av utbyggnadsområdet Torp ligger inom gränsen för bullerstört område. Samhället drabbas också av en del bullriga helikopterreiser. Skytteföreningens anläggning vid Vidablick är reglerad men orsakar vissa störningar.

Övrigt

Kommunens tanke med centrumförnyelsearbetet är att detta skall vara starten på ett fortsatt utvecklingsarbete i samverkan för att stärka och utveckla kommunalcentrum Bankeryd. Handlingsprogrammet ger förslag på flera frågor att arbeta vidare med för att stärka Bankeryd. Det gäller bl.a. utbudet av service och arbetsplatser. En annan viktig fråga är hur Bankeryd skall marknadsföras för att locka kunder samt nya invånare och företag.

● **Kommunen vill behålla och helst utveckla det befintliga serviceutbudet och den service som redan finns. Detta skulle underlättas av ett större närunderlag i form av nya bostäder och arbetsplatser.**

UTBYGGNADSOMRÅDEN

Efter samrådet har följande ändringar gjorts vad gäller utbyggnadsområden:

● **De föreslagna bostadsområdena Torps gård, Granbäck och Sjöåkra har utgått bl.a. med hänsyn till landskapsbild och rekreativintressen**

● **De föreslagna områdena för verksamheter vid Månseryd och Granbäck har utgått p.g.a. hänsyn till landskapsbild**

● **Det föreslagna norra området för verksamheter utmed Västerleden har utgått p.g.a. exploateringsvårigheter**

● **På Mogatans västra sida är enbart en mindre komplettering av Horstors gård med 2-3 tomter mellan befintlig bebyggelse och själva gården tänkbart**

● **Korteboområdet norr om Falköpingsvägen har betecknats som strategiskt område**

● **Fram till år 2010 föreslår kommunen följande utbyggnadsområden:**

Områden markerade med ett "K" har varit föremål för konsekvensbedömning i samband med samrådsomgången av översiktsplanen. Ett "D" indikerar att området är detaljplanlagt för ändamålet och ett "d" att detaljplanläggning pågår. "Opec" betyder att antalet lägenheter ännu är oklart.

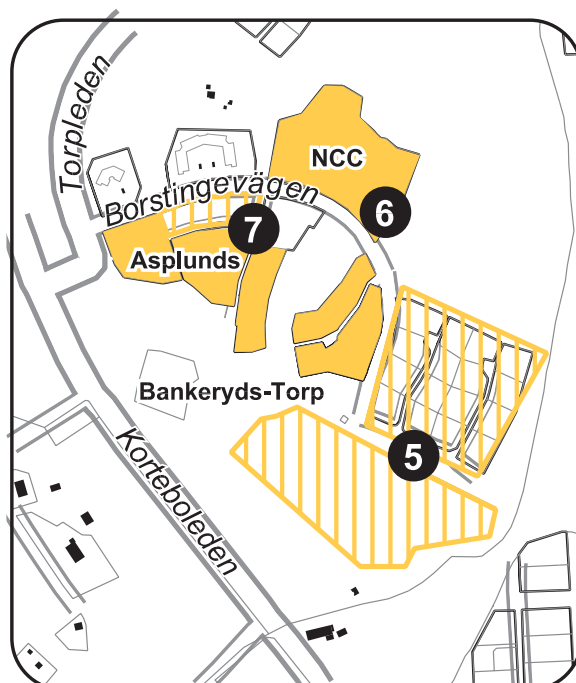
Bostäder

För varje område redovisas:
 - ungefärligt antal lägenheter som ryms på området (lgh)
 - det antal lägenheter som bedöms komma att byggas på området under planperioden (t.o.m. 2010).
 För vissa områden redovisas även områdets totala yta i hektar (ha).

Område	lgh	2010
Bankeryd		
1. Nyarp 1:369, Klosters - D	115	115
2. Attarp 2:344 - D	28	28
3. Backen 1:1, Horstorp - K	80	10
4. Backen 1:1, Ravinvägen - D4	4	
5. Torps ängar, etapp 2+3 - d	35	35
6. Torp (NCC) - D	10	10
7. Torp (Asplunds) - D	12	12
8. Torp	2	2
Trånghalla		
9. Trånghalla, Ulfbostigen m.m. - D	8	8
10. Målskog (singeltomter)	9	2
Kommundelstotal	300	225

Torp

Bostadsområdet Torp med Torps Ängar är föremål för en pågående exploatering, där stor vikt läggs på en ekologisk anpassning. Totalt kommer området att innehålla lägenheter.

Verksamheter

För varje område redovisas områdets yta i hektar.

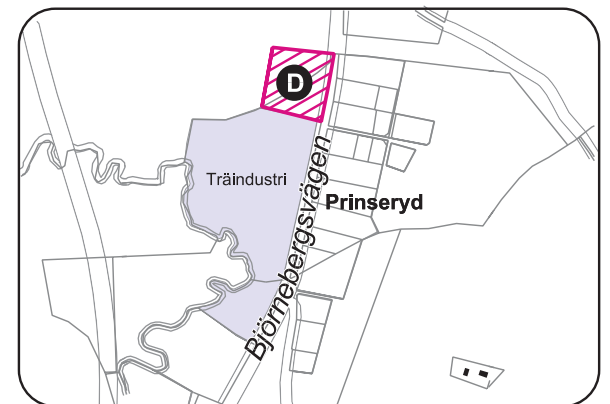
Område	hektar
A. Junetomten - D	3
B. Backen 1:1-Horstorp (Norr om järnvägen)	2
C. Backen 1:1 (Söder om järnvägen)	2
D. Prinseryd (Norr om Bankeryds Trä)	1

Kommundelstotal

8

Norr om Bankeryds Trä

Ett mindre område för verksamheter redovisas vid Prinseryd, mellan kraftledningen och Bankeryds Trä.

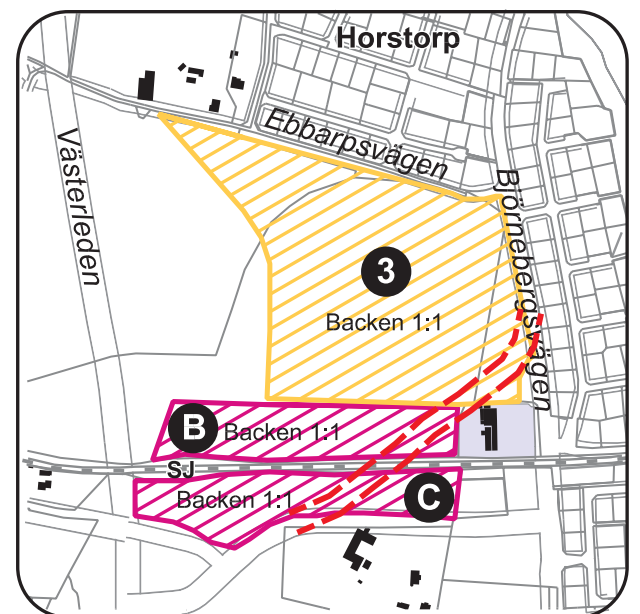

KONSEKVENSBEDÖMNING, BOSTÄDER OCH VERKSAMHETER

Backen 1:1 (Horstorp)

Området mellan Västerleden och Björnebergsvägen består i huvudsak av jordbruksmark. En del av området längs Västerleden består av en brant skogsklädd sluttning. Den bör inte exploateras utan bevaras som en skyddszon mot vägen.

Området bör i huvudsak planeras för bostäder. Zonen närmast norr och söder om järnvägen förefaller lämplig för icke störande verksamheter.

Ekologiska konsekvenser: Exploateringen är i stort sett lämplig ur ekologisk synpunkt. Service och arbetsplatser finns i närområdet och exploateringen medför ett måttligt transportbehov. Möjlighet till fjärrvärmeanslutning finns. Trafiken på Lv 195 och järnvägen utgör en risk för området.

Sociala konsekvenser: Socialt sett ett bra område för bostäder med närhet till ett stort utbud av både kommersiell och offentlig service samt fritidsaktiviteter. Blandad bebyggelse bör eftersträvas för att få integration. Områdets närhet till järnvägen, Västerleden och Björnebergsvägen utgör en negativ social faktor, bl.a. i form av bullerstörningar m.m. Området närmast järnvägen är lämpligt att utnyttja för ej störande verksamheter.

Ekonomiska konsekvenser: Normala utbyggnadskostnader inom området. Extra investeringskostnader p.g.a. att en planskild korsning krävs vid Björnebergsvägen/järnvägen. Större delen är kommunägd mark.

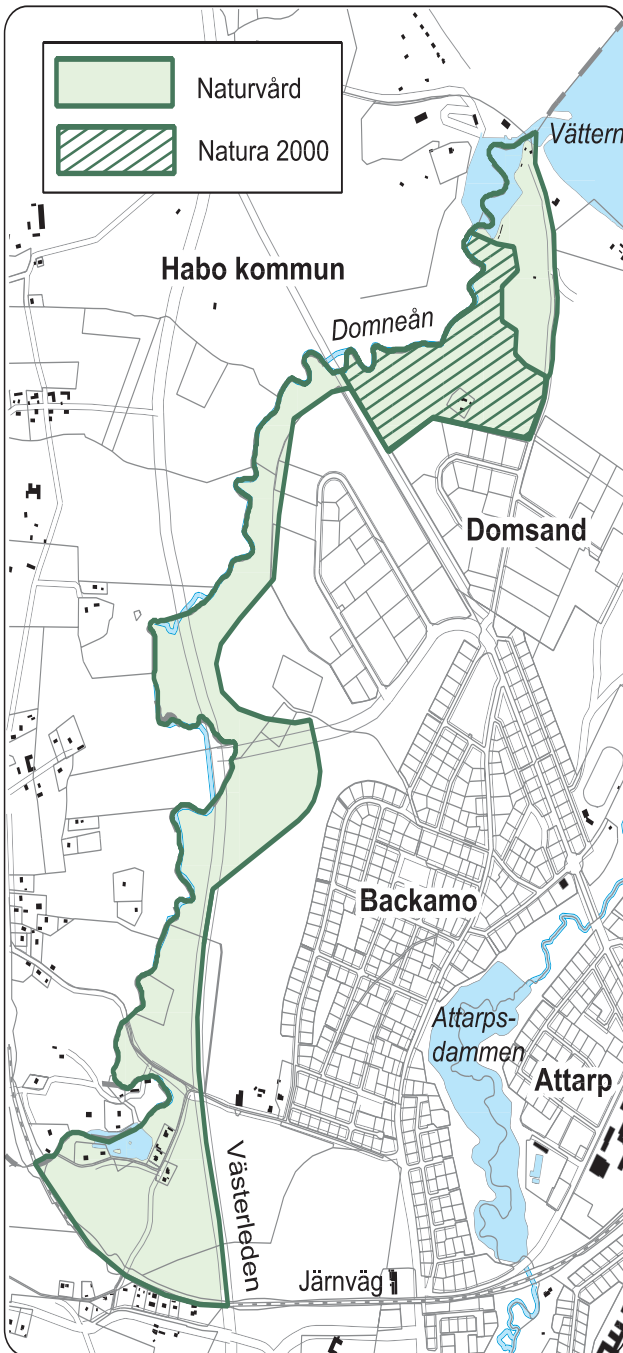
Övrigt: Kraftledningen som passerar området måste byggas om till markkabel.

RIKSINTRESSEN

Inom kommundelen finns flera områden som utpekats vara av riksintresse enligt miljöbalkens bestämmelser. Dessa områden har beskrivits och försetts med rekommendationer för bebyggelseprövning och markanvändning:

Domneån

Området är av riksintresse för naturvård.

Beskrivning

Lagerföljden i torvmarken i dalgången visar Vätterbäckens utveckling efter den senaste inlandsisens avsmältning. Området har stort värde som geologisk nyckellokal eftersom det är den enda kvarvarande någorlunda ostörda lokalen där Vätterns utvecklingshistoria sedan den senaste istiden kan studeras. Domneån är lek- och uppväxtområde för Vätterns öring och harr. Mynningsområdet är starkt påverkat av småbåtshamnen.

Målsättning

De ännu opåverkade delarna av mynningsområdet ska skyddas från exploatering.

Rekommendationer

● Inom området bör inte några förändringar tillåtas som kan påverka de geovetenskapliga värdena eller övriga naturvärden. Åtgärder som muddring, rensning, schaktning, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, inplantering av främmande fiskarter, skogsavverkning längs vattendraget är exempel på åtgärder som kan skada områdets naturvärden.

● Tippning av massor i ravindalen får inte förekomma

Gällande bestämmelser

En del av området är naturreservat sedan 1985 och ett Natura 2000-område. Delar av området är detaljplanelagt.

Dumme mosse med Domneådammen

Se kommundel Bottnaryd på sidan 103.

Vättern

Vättern är av riksintresse för såväl naturvård som yrkesfiske (3 kap 5§ och 6§ miljöbalken) och ingår i det större område med stora natur- och kulturvärden av riksintresse som utpekats i 4 kap 2§ miljöbalken, Vättern med öar och strandområden.

Beskrivning

Sjöbäckenet har uppstått genom förkastningsrörelser i berggrunden för ungefär 800-900 miljoner år sedan. Bildningssättet har skapat en mycket djup sjö, med största djupet på 128 meter söder om Visingsö. Det är en kall sjö med hög vattenkvalitet. Sjön utnyttjas både som dricksvattentäkt och som recipient för avloppsvatten. En stor del av kommunens markområden avvattnas till Vättern. Även delar av Nässjö kommun avvattnas till Vättern via Huskvarnaåns vattensystem.

Vätterns förkastningsbetingade sjöbäcken, förstklassiga vattenkvalitet och intressanta fauna utgör en utomordentligt värdefull och skyddsvärd naturmiljö. Sjön har en mycket artrik fiskfauna och hyser 28 olika fiskarter. Den mest kända av dessa är vätterröding. Vättern utgör lek- och uppväxtområde för röding samt uppväxtområde för öring och harr. I sjön finns flera glacialrelikter som exempelvis hornsimpa (missgynnad = NT enligt Artdatabankens lista på hotade arter) och vitmärla. Bottenfaunan i sjön är speciell och har flera specifika norrlandsarter. Vättern är mycket värdefull som forsknings- och demonstrationsobjekt.

Landskapsbilden kring Vättern är karaktäristisk och av stort värde.

Målsättning

Vätterns höga naturvärden ska bevaras och dess råvattentäkt ska säkras. Fiske, turism och rörligt friluftsliv med Vättern som bas ska utvecklas.

Vätterns vattenvårdsförbund prioriterar för närvarande åtgärder inom tre områden, nämligen kväve, metaller och påverkan från urbana miljöer.

Rekommendationer

● Inom Vätterns tillrinningsområde skall stora ansträngningar göras för att minska och förhindra utsläpp av närsalter och metaller. Detta gäller framför allt åtgärder inom jord- och skogsbruk, stadsbebyggelse, industrier och transporter i Vätterns närområde.

● Reningen vid kommunala avloppsreningsverk bör kontinuerligt utvecklas och förbättras. Bräddning från kommunala avloppsnät och direkta dagvattenutsläpp bör snarast åtgärdas och dess negativa påverkan nedbringas till ett minimum.

● Vätterns tillflöden (Röttleån, Huskvarnaån och Lillån, Tabergsån, Dunkehallaån, Lillån och Domneån) utgör viktiga lekplatser för harr och öring. Genom vattenkraftsutbyggnad, avloppsutsläpp och försurning m.m. har arealerna med lämpliga biotoper för harr och öring kraftigt reducerats. För att inte ytterligare försämma förhållandena i tillflödena bör, inom vattendragens närområden, stor restriktivitet gälla mot dikningsföretag, större avverkningar, gödselhantering och avloppsutsläpp.

● För övrigt gäller också rekommendationerna för Östra Vätterstranden (Se sidor 150-152)

Gällande bestämmelser

Strandskydd gäller inom 300 meter från strandlinjen för land- och vattenområden, dock med flera undantag. Vättern är ett Natura 2000-område. Vättern betecknas som ett stort opåverkat område enligt 3 kap 2§ miljöbalken.

Vättern med öar och strandområden (enligt 4 kap MB)

Se avsnitt Östra Vätterstranden på sidan 152.

